

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

Αριθμός Γνωμοδότησης: 179/2019

(Ατομική)

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό 30316/27416/2223/1-10-2018 της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Περίληψη ερωτημάτων: α) Αν ισχύει σήμερα η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. Α περ. δ του π.δ. 913/1978 «Κωδικοποίηση διατάξεων Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου» β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης αν ο συμβιβασμός που αναφέρεται στην διάταξη αυτή μπορεί να γίνει και για ποσό προερχόμενο από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές γ) Αν πρέπει να είναι επικαιροποιημένη η απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. και η προηγηθείσα αυτής γνωμοδότηση του Δικαστικού Τμήματος του Ν.Α.Τ. σχετικά με αιτηθέντα από οφειλέτη του Ν.Α.Τ. συμβιβασμό δ) Αν η προβλεπόμενη προς έκδοση Υπουργική Απόφαση έγκρισης θα εκδοθεί βάσει της υφισταμένης απόφασης του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ., σε περίπτωση που η απάντηση στο α ερώτημα είναι αρνητική ε) Αν αποτελεί ουσιώδες στοιχείο η έλλειψη ρητής απάντησης από το Ν.Α.Τ. περί του αν ο αιτήσας τον σχετικό συμβιβασμό έχει περιουσία ή όχι στο εξωτερικό.

Γνωμοδοτών: Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Ιστορικό

Από το προαναφερθέν έγγραφο της υπηρεσίας και τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτουν τα εξής:

1. Ο Σ.Π. υπήρξε Πρόεδρος από 28.8.2002 έως 3.9.2004 του Δ.Σ. της «Δωδεκανησιακής Ανώνυμης Ναυτιλιακής Εταιρείας» (Δ.Α.Ν.Ε.), η οποία σύμφωνα με την υπ' αριθ. 342/2005 απόφαση του Εφετείου Δωδεκανήσου (ημερομηνία δημοσίευσης 11.11.2005) τέθηκε σε ειδική εκκαθάριση κατά την παρ. 1 του ν. 1892/1990 όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991. Αυτός με αίτησή του προς την Διεύθυνση Πόρων του Ν.Α.Τ. στις 18.6.2007 ζήτησε συμβιβασμό με καταβολή από αυτόν 500.000 ευρώ έναντι βεβαιωμένης οφειλής του υπό την ανωτέρω ιδιότητά του και εξαίρεσή του από το Ν.Α.Τ. από τον κύκλο των ευθυνομένων για οφειλές της εταιρείας αυτής και στις 20.7.2007 κατέθεσε για την αιτία αυτή το ποσόν αυτό..

2. Η Διεύθυνση Πόρων του Ν.Α.Τ. με έγγραφό της ζήτησε την γνωμοδότηση της Ολομέλειας των Δικηγόρων του Ν.Α.Τ. σχετικά με το προαναφερόμενο αίτημα. Με την από 16.7.2007 γνωμοδότηση της Ολομέλειας αυτής προτάθηκε η είσπραξη του ποσού των 500.000 ευρώ από τον αιτούντα, καθόσον «η απαίτηση του Ν.Α.Τ. κατά Δ.Α.Ν.Ε.... έγινε επισφαλής από την υπαγωγή της Δ.Α.Ν.Ε. στις προβληματικές υπερχρεωμένες επιχειρήσεις και συνεπώς και εξ αυτού του λόγου να υφίσταται πεδίο συμβιβασμού. Επίσης πρέπει να θεωρείται επισφαλής καθ' όσον αφορά στον αιτούντα εκπρόσωπο, ο οποίος δηλώνει αφερέγγυος, όπως άλλωστε συμβαίνει συνήθως με τους οφειλότες του Ν.Α.Τ. που δεν έχουν περιουσία στο όνομά τους». Στη συνέχεια δε, κατά την συνεδρίασή του της 19.7.2007, λήφθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ν.Α.Τ. σύμφωνη με αυτή απόφαση ομόφωνα. Την επομένη ημέρα (20.7.2007) ο Σ.Π. κατέθεσε, επί τη προόψει της έγκρισης του συμβιβασμού από τον αρμόδιο Υπουργό, το ποσό των 500.000 ευρώ στο λογιστήριο του Ν.Α.Τ.

3. Με την υπ' αριθμ. 5412.3/04/2010/20.10.2010 απόφαση του Υπουργού Θαλάσσιων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, ο οποίος ήταν τότε αρμόδιος, εγκρίθηκε η προαναφερόμενη απόφαση του Δ.Σ του Ν.Α.Τ. για «την άμεση καταβολή από τον κ. Σ. Π. του ποσού των 500.000 ευρώ, στο Ν.Α.Τ., ποσό

ανάλογο των ευθυνών του για την εκπροσώπηση της Δ.Α.Ν.Ε. Α.Ε.». Όμως στη συνέχεια με την υπ' αριθμ. 5412.3/1/2011/29.3.2011 απόφασή του ο ίδιος Υπουργός ανακάλεσε την προηγούμενη εγκριτική απόφασή του «προκειμένου να ληφθεί επικαιροποιημένη απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. και να ελεγχθεί εάν ο αιτών είναι κύριος οιοδήποτε περιουσιακού στοιχείου στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή».

4. Την 25.09.2014 το Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. στην συνεδρίασή του, επικαιροποίησε την γνωμοδότηση της Ολομέλειας των δικηγόρων του Ν.Α.Τ. και αποφάσισε ομόφωνα, με τη σύμφωνη γνώμη του Κυβερνητικού Επιτρόπου, τα εξής: «.... δεδομένης της έρευνας που διενεργήθηκε και από την οποία αποδείχθηκε ότι δεν υπάρχει δυνατότητα είσπραξης από το Ταμείο κάποιου επιπλέον ποσού πέραν των 500.000 ευρώ από το συνολικά βεβαιωθέν ποσό των 4.622.768,94 ευρώ.... κάνει αποδεκτό το αίτημα του ανωτέρω για συμβιβασμό με την καταβολή ποσού 500.000 ευρώ, τα οποία κατεβλήθησαν στις 20.7.2007, ήτοι να επικαιροποιήσει την απόφαση του Δ.Σ. της 19.7.2007 και να επανεισαγάγει το εν λόγω θέμα στον αρμόδιο Υπουργό για έγκριση, με βάση τις διατάξεις περί συμβιβασμού, εφ' όσον προέκυψε ότι δεν υπάρχει αξιόλογο περιουσιακό στοιχείο στο όνομά του». Η νέα αυτή απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. απεστάλη στο αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων) με το υπ' αριθ. 205650/4.11.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Πόρων του Ν.Α.Τ. για έγκριση από τον Υπουργό.

5. Η αρμόδια Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Ελέγχων - Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας του Υπουργείου Εργασίας, μετά από όχληση του αιτούντος, με το υπ' αριθμ. Β/30316/59817/3790/ 24.1.2018 έγγραφο προς το Ν.Α.Τ. ζήτησε να της εξειδικεύσει αν οι εν λόγω οφειλές προέρχονται από ασφαλιστικές αρμοδιότητες ή μη ασφαλιστικές, καθώς επίσης να της γνωρίσει εάν έχει ελεγχθεί και βεβαιωθεί ότι ο Σ.Π. έχει περιουσία ή όχι στο εξωτερικό.

6. Το Ν.Α.Τ. με το υπ' αριθ. 11790/7.5.2018 έγγραφο, απάντησε στην ανωτέρω υπηρεσία ότι για τον Σ.Π., υπό την ιδιότητά του ως προέδρου της Δ.Α.Ν.Ε. για το χρονικό διάστημα από 28.8.2002 έως 3.9.2004 είχαν βεβαιωθεί οφειλές από μη αποδοθείσες ασφαλιστικές εισφορές ποσού 1.957.425,80 ευρώ (οφειλές από ναυτολόγια) και από το Κεφάλαιο Ασφάλισης

Επιβατών και Οχημάτων (Κ.Α.Ε.Ο.) ποσό 2.665.343,14 ευρώ (οφειλόμενα τέλη επιβατών και οχημάτων) ήτοι σύνολο 4.622.768,94 ευρώ. Από το ποσό αυτό έχει ήδη εξοφληθεί ολοσχερώς το ποσό των 1.957.425,80 ευρώ με την καταβολή των 500.000 ευρώ από τον Σ. Π. και το υπόλοιπο των 1.457.425,80 από την υπερθεματίστρια εταιρεία «Blue Star» (δηλαδή δεν υπάρχει πλέον ασφαλιστική οφειλή) και παραμένει βεβαιωμένο το ποσό των 2.665.343,14 ευρώ (Κ.Α.Ε.Ο.).

7. Κατά την γνώμη της ερωτώσας υπηρεσίας δεν προκύπτει σαφώς από το ανωτέρω έγγραφο του Ν.Α.Τ. και από το υπ' αριθ. ΔΕΦΚ Α 1059683 ΕΞ 2018/19.4.2018 έγγραφο της Α.Α.Δ.Ε. - Διεύθυνση εφαρμογής Φορολογίας Κεφαλαίου και Περιουσιολογίου - τμήμα Α' προς αυτό αν ο αιτών είναι κύριος ή όχι οιοδήποτε περιουσιακού στοιχείου στην αλλοδαπή. Το έγγραφο αυτό αναφέρει: «επισημαίνεται ότι τα στοιχεία χορηγούνται βάσει των υποβαλλομένων δηλώσεων του υποχρέου, δεν πραγματοποιείται για την χορήγησή τους έλεγχος από την υπηρεσία και είναι πιθανό να μη περιλαμβάνονται σε αυτές όλα τα ακίνητα του φορολογουμένου. Σε κάθε περίπτωση υποχρέωση για υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων υπάρχει μόνο για τα δικαιώματα επί ακινήτων που βρίσκονται στην Ελλάδα και όχι στην αλλοδαπή».

8. Κατόπιν των προαναφερθέντων εν όψει έκδοσης από την Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σχετικής εγκριτικής ή μη απόφασης προέκυψαν τα σχετικά ερωτήματα.

Νομοθετικό πλαίσιο

9. Σύμφωνα με το **άρθρο 871 Α.Κ.** 'Εννοια (Συμβιβασμού): *«Με τη σύμβαση του συμβιβασμού οι συμβαλλόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχωρήσεις μία φιλονικία τους ή μια αβεβαιότητα για κάποια έννομη σχέση. Με αβέβαιη σχέση εξομοιώνεται και η επισφαλής απαίτηση».*

10. Οι διατάξεις των άρθρων 1, 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 6 παρ. 1 εδ. Α περ. δ του **π.δ. 913/1978** «Περί κωδικοποίησης εις ενιαίον κείμενον νόμου των περί Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου κειμένων διατάξεων (ν. 792/1978)» (Α' 220) ορίζουν:

Άρθρον 1 (Έννοια εκφράσεων και εκτιμήσεων). «Αι κατωτέρω αναφερόμενας εκφράσεις και επιτημήσεις έχουσι, προκειμένου περί του παρόντος νόμου την καθ' εκάστη τούτων αναφερομένη έννοια: Υπουργείον: το Υπουργείον της Εμπορικής Ναυτιλίας. Υπουργός: ο Υπουργός της Εμπορικής Ναυτιλίας...».

Άρθρον 2 (Φορείς ασφαλίσεως, έδρα, εποπτεία, σκοπός). «1. Το Ν.Α.Τ. είναι Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου ... και τελεί υπό την εποπτείαν του Κράτους ασκουμένην δια του Υπουργού...».

Άρθρον 4 (Διοικητικόν Συμβούλιον). «1. Το Ν.Α.Τ. διοικείται υπό Διοικητικού Συμβουλίου συγκροτούμένου δι' αποφάσεως του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας... και αποτελουμένου εκ του Προέδρου και δέκα μελών...».

Άρθρον 6 (Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου). «1. Το Δ.Σ. αποφασίζει εφ' όλων των γενικών ζητημάτων της διοικήσεως και διαχειρίσεως του Ν.Α.Τ. έχον ειδικότερον τας επομένας αρμοδιότητας. Α. Αποφασίζει... δ) περί συμβιβασμού ή παραιτήσεως από δικαστικού αγώνος, συμβιβασμού επί απαιτήσεων του Ν.Α.Τ. ή απαιτήσεων τρίτων κατ' αυτού, κατόπιν γνωμοδοτήσεως του Δικαστικού Τμήματος και εγκρίσει του Υπουργού...».

11. Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 1 και 2 του κυρωθέντα με το άρθρο πρώτο του **ν. 2690/1999** «Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας» (Α' 45):

Άρθρο 20 (Γνώμη – πρόταση). «Όπου ο νόμος για την έκδοση διοικητικής πράξης προβλέπει προηγούμενη γνώμη (απλή ή σύμφωνη) ή πρόταση άλλου οργάνου, η μεν γνώμη διατυπώνεται ύστερα από ερώτημα του οργάνου που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα, η δε πρόταση υποβάλλεται με πρωτοβουλία του προτείνοντος οργάνου. Η γνώμη ή η πρόταση πρέπει να είναι έγγραφη, αιτιολογημένη και επίκαιρη κατά το περιεχόμενό της. 2. Το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν μπορεί να εκδώσει πράξη με περιεχόμενο διαφορετικό από αυτό της σύμφωνης γνώμης ή της πρότασης. Η μη αποδοχή της θετικής σύμφωνης γνώμης ή της πρότασης, καθώς και η απόκλιση από την απλή γνώμη, πρέπει να αιτιολογούνται ειδικώς...»

12. Στη διάταξη του άρθρου 27 παρ. 1 του **ν. 3863/2010** «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις» (Α' 115)

όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 213 (θέματα Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου) του ν. 4072/2012. «... Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις» (Α' 86) ορίζεται:

Άρθρο 27 (Εντάξεις στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ). «Από 1.4.2012 η εποπτεία του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (Ν.Α.Τ.)... ασκείται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης... Όπου στην κείμενη νομοθεσία και στις κανονιστικές αποφάσεις αναφέρονται Υπουργός ή υπάλληλος ή αξιωματικός ή εκπρόσωπος αρμόδιος για θέματα των ανωτέρω Υπηρεσιών νοούνται εφεξής αντιστοίχως ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ή υπάλληλος ή εκπρόσωπος ανάλογα, του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας» (το τελευταίο ως άνω εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 4144/2013 «Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας» (Α' 88)).

13. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 4320/2015 (Α' 29) «Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μετονομάζεται σε Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης».

14. Περαιτέρω στην διάταξη του άρθρου 116 παρ. 1 του ν. 3978/2011 «Δημόσιες Συμβάσεις έργων...» (Α' 137) ορίζεται:

Άρθρο 116 (Κατάργηση τελών και δικαιωμάτων υπέρ τρίτων). «1. Ο κλάδος ασφάλισης επιβατών και οχημάτων που μετακινούνται με καταβολή ναύλου μεταξύ ελληνικών λιμένων με κάθε τύπου επιβατηγά, επιβατηγά-οχηματαγωγά και φορτηγά-οχηματαγωγά πλοία, καθώς και το ίδιο κεφάλαιο με τον τίτλο «Κεφάλαιο Ασφάλισης Επιβατών και Οχημάτων» (Κ.Α.Ε.Ο.) που συστάθηκαν με την περίπτωση α' της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του ν. 2575/1998 (Α' 23) καταργούνται. Τα αποθεματικά του Κ.Α.Ε.Ο. περιέρχονται στο Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) το οποίο θεωρείται καθολικός διάδοχος του Κ.Α.Ε.Ο....».

15. Στη διάταξη του άρθρου 72 παρ. 26 του ν. 3984/2011 (Α' 150) προβλέπεται:

Άρθρο 72 (Ρύθμιση θεμάτων Ε.Ο.Π.Υ.Υ.). «1... 26. Οι Διοικητές και οι Πρόεδροι όλων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας του

Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην του ΤΕΑΠΑΣΑ, επιλέγονται με τη διαδικασία του άρθρου 43Α του Κανονισμού της Βουλής, χωρίς άλλη διαδικασία και διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για τριετή θητεία...».

16. Στις διατάξεις των άρθρων 51 παρ. 1, 53 παρ. 1 και 3, 73 παρ. 2 και 100 παρ. 1 και 2 εδ. α, β, γ του **ν. 4387/2016** «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος...» (Α' 85) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 51 (Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης – Σύσταση – Σκοπός). «Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» αποκαλούμενο στο εξής «Ε.Φ.Κ.Α.» το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και έχει την έδρα του στην Αθήνα. Από 1-1-2017 οπότε και αρχίζει την λειτουργία του ως φορέα κύριας κοινωνικής ασφάλισης, εντάσσονται τον Ε.Φ.Κ.Α. αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τα άρθρα 53 επ. και ο Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτών. Το Ν.Α.Τ. και ο Ο.Γ.Α. εξακολουθούν, και μετά την κατά τα ως άνω ενταξή τους, να διατηρούν αυτοτελή νομική προσωπικότητα για την άσκηση των μη ασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων...».

Άρθρο 53 (Ένταξη φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών στον Ε.Φ.Κ.Α.). «1. Ο Ε.Φ.Κ.Α. αποτελείται από ένα κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών, στον οποίο εντάσσονται, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος, οι παρακάτω φορείς, με τους κλάδους, τομείς και λογαριασμούς τους, πλην των αναφερομένων το κεφάλαιο ΣΤ, ως εξής:... ΣΤ. Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) συμπεριλαμβανομένου του Κεφαλαίου – Δυτών και του Κεφαλαίου Ανεργίας – Ασθενείας Ναυτικών (ΚΑΑΝ)... 3. Στον ως άνω κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του Ε.Φ.Κ.Α. περιέρχονται και οι αρμοδιότητες των φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών πρόνοιας που εντάσσονται σε αυτόν και αφορούν σε παροχές σε χρήμα...»

Άρθρο 73 (Διατάξεις Ν.Α.Τ. και Ο.Γ.Α.). «1... 2. Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Ν.Α.Τ. και του Ο.Γ.Α., οι αρμοδιότητες των οργανικών τους

μονάδων, οι κλάδοι από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι αυτών, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την λειτουργία τους καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης».

Άρθρο 100 (Γενικές μεταβατικές διατάξεις Ε.Φ.Κ.Α.) «1. Η παύση της λειτουργίας των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως... 2. α. Οι εντασσόμενοι στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδοι και λογαριασμοί ασκούν τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, και συνεχίζουν να ασκούν αυτές που προβλέπονται από τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις τους, κατά το μέρος που αυτές δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος, μέχρι την ημερομηνία ένταξης στον Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος. β. Με την προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 απόφαση διαπιστώνεται και η κατάργηση των θέσεων των Διοικητών, των Υποδιοικητών, των Προέδρων των Διοικητικών Συμβουλίων, καθώς και των Διοικητικών Συμβουλίων των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, πλην του Ν.Α.Τ. και του Ο.Γ.Α.. γ. Οι υπηρεσίες των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών μέχρι την ένταξή τους στον ενιαίο φορέα, λειτουργούν με την υφιστάμενη οργανωτική τους δομή και για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του νόμου αυτού».

17. Κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του ως άνω άρθρου 73 εκδόθηκε η **Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθμό Φ80000/οικ. 61362/16406/30-12-2016** (Β' 4412) των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Διοικητικής Ανασυγκρότησης με θέμα «Διάρθρωση των οργανικών μονάδων του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ) (ΝΠΔΔ)» με το οποίο έγινε η οργάνωση των Υπηρεσιών του Ν.Α.Τ. και καθορίστηκαν αναλυτικά οι αρμοδιότητες καθεμιάς. Με το άρθρο 24 του **π.δ. 107/2018** «Οργανισμός Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου» (Α' 204) με το οποίο καταρτίσθηκε ο Οργανισμός του Ν.Α.Τ. κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 54 του **ν. 4178/2013**, καταργήθηκε η Κ.Υ.Α. αυτή. Οι

σχετικές διατάξεις της εμπεριέχονται πλέον αυτούσιες ή τροποποιημένες στο π.δ. αυτό, το οποίο ισχύει σήμερα.

18. Τέλος κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του ως άνω άρθρου 100 εκδόθηκε **η υπ' αριθ. Φ. 80000/οικ. 60871/16291/2-1-2017 (Β'3) απόφαση** του Υφυπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σύμφωνα με το **άρθρο μόνο** της οποίας: «... Διαπιστώνεται: 1. *Η παύση της λειτουργίας των παρακάτω εντασσομένων στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης Ε.Φ.Κ.Α. φορέων με τους κλάδους, τομείς και λογαριασμούς τους από 1-1-2017:... Στ. Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) συμπεριλαμβανομένου του Κεφαλαίου Δυτών και του Κεφαλαίου Ανεργίας – Ασθενείας Ναυτικών (ΚΑΑΝ)...* 2. *Η από 1-1-2017 κατάργηση των θέσεων των Διοικητών, των Υποδιοικητών, των Προέδρων των Διοικητικών Συμβουλίων, καθώς και των Διοικητικών Συμβουλίων των εντασσομένων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, πλην του Ν.Α.Τ. και του Ο.Γ.Α....».*

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερθείσες διατάξεις, ερμηνεύομενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, εν όψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν συνάγονται τα ακόλουθα:

19. Το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) υπήρξε, μέχρι την ένταξή του στον Ε.Φ.Κ.Α., ο ασφαλιστικός φορέας για την ασφάλιση των ναυτικών και των οικογενειών τους. Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και διατηρεί την αυτοτελή του νομική προσωπικότητα και μετά την ως άνω ένταξή του για την άσκηση των μη ασφαλιστικών του αρμοδιοτήτων. Τα της λειτουργίας του ως προς τον τομέα αυτό εξακολουθούν να καθορίζονται από το π.δ. 913/1978 που αποτελεί κωδικοποίηση των υφισταμένων διατάξεων, επομένως και η κρίσιμη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. Α περ. δ του ανωτέρω π.δ. 913/1978 εξακολουθεί να ισχύει για τις μη ασφαλιστικές αρμοδιότητες. Η εκδοθείσα Κ.Υ.Α. που καθόρισε την διάρθρωση των οργανικών μονάδων του Ν.Α.Τ. προσδιόρισε ειδικότερα την οργάνωση των υπηρεσιών του Ν.Α.Τ. και τις αρμοδιότητες τις οποίες έχουν αυτές, ήδη δε έχει καταργηθεί και ισχύει πλέον το π.δ. 107/2018, δεν συνάπτεται όμως αυτό με τις σχετικές διατάξεις

περί των αρμοδιοτήτων του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. Όταν στις 4.11.2014 απεστάλη η νέα απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. στο Υπουργείο Εργασίας, βάσει του άρθρου 27 του ν. 3863/2010, η εποπτεία του Ν.Α.Τ. ασκούνταν από το Υπουργείο αυτό (από 1.4.2012). Μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (11.5.2016) για τις ασφαλιστικές του αρμοδιότητες (που ενδιαφέρουν στην προκειμένη περίπτωση) το Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. είχε και την αρμοδιότητα που καθόριζε το άρθρο 6 παρ. 1 εδ. Α περ. δ του π.δ. 913/1978, βάσει της ρητής μεταβατικής διάταξης του άρθρου 100 παρ. 2α του ως άνω νόμου.

20. Ο κλάδος ασφάλισης επιβατών του Ν.Α.Τ. και το αντίστοιχο ίδιο «Κεφάλαιο Ασφάλισης Επιβατών και Οχημάτων» (Κ.Α.Ε.Ο.), τα οποία συστάθηκαν με το άρθρο 4 παρ. 6 του ν. 2575/1998 «Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας» (Α' 23) είχαν ως έργο την είσπραξη και απόδοση στο Ν.Α.Τ. των ασφαλιστρών των διακινουμένων με πλοία, έναντι καταβολής ναύλου μεταξύ ελληνικών λιμένων επιβατών και μεταφερομένων οχημάτων για τους εκεί αναφερομένους κινδύνους (θάνατος, ανικανότης προς εργασία, απώλεια οχημάτων κλπ) σε περίπτωση ναυτικού ατυχήματος. Η σχέση μεταξύ των επιβατών και ιδιοκτητών μεταφερομένων με τα πλοία αυτοκινήτων αφ' ενός και του Ν.Α.Τ. αφ' ετέρου το οποίο αναλαμβάνει την ασφαλιστική καλυψή των, δεν συνιστά κοινωνικοασφαλιστική σχέση (ΣΤΕ 2163/2010, 1064/2018, 1066/2018). Οι σχετικές με την ασφάλεια των επιβατών αρμοδιότητες δεν εντάσσονται στα πλαίσια της κοινωνικής ασφάλισης, αλλά της κοινωνικής προστασίας. Ο ανωτέρω κλάδος ασφάλισης επιβατών και οχημάτων και το ίδιο Κεφάλαιο ασφάλισης επιβατών και οχημάτων καταργήθηκαν με το άρθρο 116 παρ. 1 του ν. 3978/2011. Το Ν.Α.Τ. κατέστη καθολικός διάδοχος του Κ.Α.Ε.Ο. και δεν ενετάγη στον Ε.Φ.Κ.Α., κατά την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4387/2016, ως προς τις σχετικές με το Κ.Α.Ε.Ο. αρμοδιότητές του.

21. Με τη σύμβαση του συμβιβασμού οι συμβαλλόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχωρήσεις μια φιλονικία τους ή μια αβεβαιότητα για κάποια έννομη σχέση. Ρητά η Α.Κ.871 εξομοιώνει την επισφαλή απαίτηση με αβέβαιη έννομη σχέση. Επισφαλής είναι η απαίτηση της οποίας είναι αβέβαιη η πραγματοποίηση, δηλαδή η είσπραξη ή η έκταση της εισπράξεώς της. Συνήθως τούτο οφείλεται στην αφερεγγυότητα του οφειλέτη. Δεν αποκλείεται

όμως να οφείλεται και σε άλλους λόγους, π.χ. ανεπάρκεια της αξίας του ενεχυρασμένου ή ενυποθήκου πράγματος, αφερεγγυότητα του εγγυητή, μακρά, επίπονη και δαπανηρή διαδικασία εκτέλεσης για ικανοποίηση της απαίτησης του δανειστή και μάλιστα με αβέβαια τα αποτελέσματά της (Απ. Γεωργιάδη- Μ. Σταθόπουλου «Αστικός Κώδιξ – κατ’ άρθρο ερμηνεία» έκδοση 1982, τόμος IV σε άρθρο 871 αριθ. 19, Ν.Σ.Κ. 371/1991).

22. Από την προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 871 Α.Κ. συνάγεται ότι προϋπόθεση του συμβιβασμού είναι, πλην άλλων και η συμφωνία των ενδιαφερομένων για τερματισμό της μεταξύ τους φιλονικίας ή αβεβαιότητας για κάποια έννομη σχέση, με αμοιβαίες υποχωρήσεις. Αν οι υποχωρήσεις δεν είναι αμοιβαίες, αλλά γίνονται μόνο από τον ένα συμβαλλόμενο, τότε δεν έχουμε συμβιβασμό, και είναι αδιάφορο αν οι συμβαλλόμενοι χαρακτήρισαν τη μεταξύ τους σύμβαση σαν συμβιβασμό. Οι αμοιβαίες υποχωρήσεις των μερών δεν θεωρούνται με την στενή νομική έννοια, αλλά κατά την κοινή αντίληψη και μπορεί να είναι νομικής ή πραγματικής φύσης, δηλαδή θεωρούνται υπό την ευρεία έννοια των συναλλαγών. Αρκεί το ένα συμβαλλόμενο μέρος να προβαίνει σε μια θυσία, γιατί σε αντίστοιχη θυσία προβαίνει και το άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Η υποχώρηση στην οποία προβαίνει το ένα μέρος δεν είναι απαραίτητο να είναι ισάξια προς την υποχώρηση του άλλου μέρους (Απ. Γεωργιάδη - Μ. Σταθόπουλου ο.π. αριθ. 21 – 22, Α.Π. 617/2016, 1257/2017).

23. Στην περίπτωση συμβιβασμού μεταξύ του δανειστή και ενός από τους πολλούς συνοφειλέτες αυτός ενεργεί υποκειμενικά, δηλαδή μόνο για τον συνοφειλέτη που έκανε τον συμβιβασμό, γιατί ο συνοφειλέτης δεν μπορεί να δεσμεύσει τους άλλους συνοφειλέτες να δώσουν στον δανειστή τα ανταλλάγματα για τα οποία αυτός δέχθηκε να συμβιβασθεί. Αν όμως με τον συμβιβασμό γίνεται μερική ή ολική καταβολή του χρέους στον δανειστή, τότε ο συμβιβασμός ενεργεί αντικειμενικά, δηλαδή υπέρ και των λοιπών συνοφειλετών, οι οποίοι επομένως έχουν πια υποχρέωση να καταβάλουν μόνο το υπόλοιπο της παροχής (Απ. Γεωργιάδη – Μ. Σταθόπουλου ο.π. αριθ. 36).

24. Περαιτέρω ο συμβιβασμός μπορεί να συμφωνηθεί υπό αίρεση αναβλητική ή διαλυτική. Οι συνέπειες της πλήρωσης ή μη της αίρεσης κρίνονται κατά τις Α.Κ. 201επ. Ειδικότερα μπορεί να ορισθεί ότι η με τον συμβιβασμό χωρούσα παραίτηση από αξίωση ή ανάληψη νέας υποχρέωσης γίνεται με την

αναβλητική αίρεση της από τον άλλο των συμβαλλομένων εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του ή ισχύει με την όμοια διαλυτική αίρεση, οπότε οι συνέπειες της πλήρωσης ή ματαίωσης της αίρεσης αυτής θα ορισθούν κατά το κοινό δίκαιο (Απ. Γεωργιάδη – Μ. Σταθόπουλου ο.π. αρ. 40). Η αίρεση, αναβλητική ή διαλυτική, συνήθως διατυπώνεται ρητά στην δικαιοπραξία, δεν αποκλείεται όμως να συνάγεται από το περιεχόμενο της δικαιοπραξίας κατά τους κανόνες περί ερμηνείας των δικαιοπραξιών. Κατά τους ίδιους κανόνες θα ορισθεί, εφ' όσον υπάρχει αμφιβολία, και το ζήτημα αν τα μέρη αποσκοπούσαν στην αναβλητική ή διαλυτική αίρεση (Γ. Μπαλή Γεν. Αρχές, εκδ. 6^η παρ. 105, ΕΦ.ΔΩΔ.194/2014 ΝΟΜΟΣ).

25. Εξάλλου, ως διοικητική εποπτεία, ορίζεται η ρυθμιζόμενη από ειδικούς κανόνες του διοικητικού δικαίου παροχή αρμοδιοτήτων στα όργανα του Κράτους ή άλλων δημοσίων νομικών προσώπων να επεμβαίνουν στην λειτουργία των δημοσίων νομικών προσώπων με σκοπό να εξασφαλίσουν την συνοχή της έννομης τάξης, την παρακολούθηση της πραγματοποίησης των σκοπών που έχουν ανατεθεί σε αυτά, την τήρηση των ισχυουσών διατάξεων και την πρόληψη και καταστολή καταστάσεων αντίθετων στο δημόσιο συμφέρον. Η διοικητική εποπτεία δεν τεκμαίρεται, αλλά θα πρέπει να προβλέπεται ειδικά, οι δε σχετικές διατάξεις πρέπει να καθορίζουν τα μέσα της άσκησης και τα όριά της, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί περιορισμό της αυτοδιοίκησης, που επιδιώκεται με την ίδρυση του δημοσίου νομικού προσώπου (Επ. Σπηλιωτόπουλου ο.π. παρ. 253 – 254, Ν.Σ.Κ. 273/2016).

26. Η εποπτεία αναφέρεται κατ' αρχήν στην νομιμότητα μόνο των πράξεων του αυτοδιοικούμενου οργανισμού και μόνο, σε περιορισμένο βαθμό στην σκοπιμότητα των πράξεών του. Η επιταγή του Συντάγματος ότι η κρατική εποπτεία επί των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν πρέπει να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους, περιέχει ουσιαστικά μια αρχή που ανταποκρίνεται στη φύση και τον σκοπό όλων των αυτοδιοικούμενων οργανισμών. Κατά την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας όταν ο νόμος προβλέπει την έγκριση πράξεων του εποπτευόμενου οργανισμού από την εποπτεύουσα κρατική αρχή, στην έννοια της έγκρισης δεν περιλαμβάνεται και η εξουσία υποκατάστασης του εποπτευόμενου οργάνου από την εποπτεύουσα αρχή (Π.Δ.Δαγτόγλου ο.π. παρ. 991-992).

27. Στην περίπτωση της ρητής έγκρισης της πράξης ενός διοικητικού οργάνου από άλλο διοικητικό όργανο υπάρχει συλλογική αρμοδιότητα που συνίσταται στην διαδοχική δήλωση της βούλησης δύο αρμοδίων οργάνων. Η πράξη που υπόκειται σε έγκριση δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα πριν από την έγκρισή της κατά πάγια αρχή του Διοικητικού Δικαίου, από την ενσωμάτωσή της όμως στην εγκριτική πράξη καθίσταται εκτελεστή. (Επ. Σπηλιωτόπουλου «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου» 12η έκδοση παρ. 141, Ν.Σ.Κ. 443/2008, 454/2008, 262/2014). Κατά την αντίθετη άποψη δεν είναι ορθό να θεωρείται ότι η έγκριση απορροφά ή ενσωματώνει την εγκρινόμενη πράξη επειδή αυτή προέρχεται από άλλο νομικό πρόσωπο (Π.Δ. Δαγτόγλου «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο» 7η έκδοση παρ. 542).

28. Στην έννοια της έγκρισης περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της νομιμότητας της εγκρινόμενης πράξης και των προπαρασκευαστικών της ενεργειών και κατά κανόνα, αν δεν υπάρχει αντίθετη ρύθμιση, ο έλεγχος της σκοπιμότητας. Το όργανο που έχει αρμοδιότητα έγκρισης μπορεί να εγκρίνει ή να μην εγκρίνει την πράξη που υπόκειται σε έγκριση, όχι όμως και να την τροποποιήσει, εκτός αν η αρμοδιότητα για τροποποίηση προβλέπεται ρητά στις σχετικές διατάξεις. (Επ. Σπηλιωτόπουλου ο.π. παρ. 141). Όπως είναι γνωστό ο μεν έλεγχος νομιμότητας αποβλέπει στην ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της νομοθεσίας, η οποία ρυθμίζει την οργάνωση και την δραστηριότητα του νομικού προσώπου, ο δε έλεγχος σκοπιμότητας ή ουσιαστικός έλεγχος αφορά την εξέταση του σκοπίμου ή μη της ρύθμισης που θεσπίζεται με τις πράξεις των οργάνων.

29. Περαιτέρω, όπως γίνεται δεκτό, η αρχή της νομιμότητας, που διέπει την δράση της διοίκησης εν γένει, συμπεριλαμβανομένων των Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., δεν έχει ισχύ μόνο επί της έκδοσης υπό των διοικητικών αρχών μονομερών εκτελεστών διοικητικών πράξεων, αλλά και επί της ικανότητας προς σύναψη συμβάσεων, τόσο του διοικητικού όσο και του ιδιωτικού δικαίου, με συγκεκριμένο, προβλεπόμενο από το νόμο, περιεχόμενο, κατ' αντίθεση προς την, κατ' άρθρον 361 Α.Κ., αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, η οποία στηρίζεται στην αυτονομία της ιδιωτικής βούλησης (Επ. Σπηλιωτόπουλου ο.π. παρ. 73-74).

30. Η νομιμότητα των ενεργειών της διοίκησης κρίνεται βάσει του νομικού καθεστώτος που ισχύει κατά τον χρόνο της διενέργειάς τους. Το ζήτημα που θα μπορούσε να ανακύψει εν προκειμένω είναι αν η μεταβολή του νομοθετικού καθεστώτος που διέπει μια σύνθετη διοικητική ενέργεια ενώ αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη συνεπάγεται εφαρμογή του νεωτέρου καθεστώτος στα επόμενα στάδια της διαδικασίας ή αν η διαδικασία πρέπει να ολοκληρωθεί σύμφωνα με τους κανόνες που ίσχυαν κατά την έναρξή της. Υπέρ της τελευταίας αυτής άποψης συνηγορούν η σχέση αναγκαιότητας και αποκλειστικότητας που συνδέει τις πράξεις που απαρτίζουν την σύνθετη διοικητική ενέργεια, κυρίως όμως η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, οι προϋποθέσεις της οποίας θα πρέπει να συντρέχουν όταν ο πολίτης εμπλέκεται σε διαδικασία που περιλαμβάνει περισσότερα στάδια, οπότε εύλογα αναμένει ότι αυτή θα ολοκληρωθεί βάσει της νομοθεσίας που ίσχυε κατά τον χρόνο έναρξώς της (Ε. Κουτούπα – Ρεγκάκου «Η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης» Αρμ. 1995 σ. 1380, Ευγ. Πρεβεδούρου «Η σύνθετη διοικητική ενέργεια» εκδ. 2005, σελ. 239, ΣτΕ 3662/2000, ΔΕφΑθ.291/2013, ΝΣΚ 215/2015).

31. Στη διοικητική διαδικασία έκδοσης των διοικητικών πράξεων και μεταξύ των εξωτερικών τύπων της διοικητικής πράξης, που προηγούνται αυτής, εντάσσονται οι διατάξεις που προβλέπουν ένα στάδιο γνωμοδοτικής διαδικασίας, δηλαδή τη διατύπωση επί του ρυθμιστέου θέματος πρότασης ή γνωμοδότησης από συλλογικό όργανο. Η γνωμοδότηση μπορεί να είναι απλή, όταν το εκδίδον τη διοικητική πράξη όργανο οφείλει να την προκαλέσει και να την λάβει υπόψη του, όχι όμως και να συμμορφωθεί προς αυτή και σύμφωνα, όταν το εκδίδον τη διοικητική πράξη όργανο δεν δύναται να ενεργήσει κατά τρόπο διάφορο από τον με τη γνωμοδότηση υποδεικνυόμενο, ειμή μόνο να απέσχει από κάθε ενέργεια. Η διαφορά δε μεταξύ πρότασης και γνωμοδότησης είναι ότι η πρόταση προέρχεται από την πρωτοβουλία του διοικητικού οργάνου που διατυπώνει την πρόταση, ενώ η γνωμοδότηση συνήθως προκαλείται με παραπομπή ή ερώτημα από το αποφασίζον όργανο. Αντικείμενο της γνωμοδοτικής δραστηριότητας είναι η διατύπωση μιας γνώμης, δηλαδή της άποψης του γνωμοδοτικού οργάνου επί ορισμένου θέματος, η οποία διαφωτίζει το όργανο που έχει την αποφαστική αρμοδιότητα

είτε ως προς την νομιμότητα είτε ως προς την σκοπιμότητα της επικειμένης εκτελεστής πράξης. (Επ. Σπηλιωτόπουλου, ο.π. παρ. 134-138 και 155, Μιχ. Στασινόπουλου «Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων», παρ. 34 ΙΙΙ, Ευγ. Πρεβεδούρου ο.π. σελ. 135 επ.). Τα πιο πάνω ρυθμίζονται και από τις διατάξεις του άρθρου 20 του «Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας».

32. Στις σύνθετες διοικητικές ενέργειες, επίσης, οι οποίες αποτελούνται από σειρά (τουλάχιστον δύο) διαδοχικών πράξεων που οδηγούν στην έκδοση μιας τελικής πράξης, το κύρος της καθεμιάς από αυτές αποτελεί προϋπόθεση για το κύρος της επόμενης, μέχρι της τελικής πράξης, στην οποία και ενσωματώνονται δικονομικά όλες οι προηγούμενες. Το νομικό δε ελάττωμα μιας προπαρασκευαστικής πράξης συμπαρασύρει στην ακυρωσία όχι μόνον όλες τις επόμενες πράξεις, συμπεριλαμβανομένης και της τελικής, αλλά, κατά κανόνα, την όλη διοικητική ενέργεια και μόνον αν το νομικό ελάττωμα είναι περιορισμένης και καθαρά τυπικής σημασίας, καθώς και εντελώς άσχετο με τις προηγούμενες πράξεις, η διαδικασία χρειάζεται να επαναληφθεί μόνον από την ελαττωματική απλώς πράξη (Π.Δ. Δαγτόγλου, ο.π. παρ. 574-580).

33. Στην προκειμένη περίπτωση στον συμβιβασμό του Σ.Π. το μεν Ν.Α.Τ. προέβη στην θυσία να δεχθεί να εισπράξει από τον Σ.Π. κατά το μέρος της ευθύνης του ένα μέρος του ποσού που όφειλε συνολικά η Δ.Α.Ν.Ε., επειδή δεν είχε άλλο ποσό να καταβάλει αυτός, ο δε Σ.Π. κατέβαλε όλο το ποσό της ευθύνης του παρ' ότι δεν είχε άλλο περιουσιακό στοιχείο. Όπως αναφέρεται στο υπ' αριθ. 2880/29.1.2018 έγγραφο του Ν.Α.Τ. «το ποσό των 500.000 ευρώ έχει κατατεθεί προς εξόφληση» και παραμένει ανενεργό χωρίς την έγκριση του αρμοδίου Υπουργού. Αν εγκριθεί ο συμβιβασμός με την καταβολή του ποσού αυτού θα εξοφληθεί όλο το ποσόν των οφειλομένων ασφαλιστικών εισφορών και θα παραμένει βεβαιωμένο μόνο το ποσό για το Κ.Α.Ε.Ο.

34. Όπως συνάγεται από την σχετική αλληλογραφία το ποσόν των 500.000 ευρώ, το οποίο προσέφερε προς συμβιβασμό ο Σ.Π., αφορά μη αποδοθείσες ασφαλιστικές εισφορές γιατί αυτές προέκυψαν από αρμοδιότητες που εντάσσονται στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης (ασφαλιστικές), αλλά και σε κάθε περίπτωση προηγούνται αυτών από τα οφειλόμενα τέλη επιβατών και οχημάτων (Κ.Α.Ε.Ο.), αφού οι τελευταίες, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 32/2003 απόφαση του Αρείου Πάγου δεν είναι προνομιακές, ως μη προερχόμενες από

απαιτήσεις εκ του ναυτολογίου, όπως οι πρώτες. Το άρθρο 6 παρ. 1 του π.δ. 913/1978 ομιλεί γενικά περί αρμοδιότητας του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. να αποφασίζει περί συμβιβασμού επί απαιτήσεών του, ανεξαρτήτως της αιτίας από την οποία προέρχονται (Ν.Σ.Κ. 369/2005). Η αρμοδιότης αυτή υπήρχε, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα (παρ. 19), μέχρι 11.5.2016.

35. Με την έγκριση της απόφασης του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. περί συμβιβασμού ο αρμόδιος σήμερα Υπουργός Εργασίας θα εκφράσει τώρα την βούλησή του. Όπως προαναφέρθηκε η συλλογική αρμοδιότητα στην προκειμένη περίπτωση πραγματώνεται με διαδοχικές δηλώσεις βούλησης, δηλαδή μετά την έκδοση της απόφασης του Ν.Α.Τ. στις 25.9.2014 θα επακολουθήσει η απόφαση του Υπουργού. Η απόφαση αυτή του Ν.Α.Τ. εκδόθηκε βάσει ισχύουσας νομοθεσίας και ήταν πλήρως αιτιολογημένη όσον αφορά τον συμβιβασμό με τον Σ.Π., ήτοι ανέφερε ρητά «προέκυψε ότι δεν υπάρχει αξιόλογο περιουσιακό στοιχείο στο όνομα του εκπροσώπου της εταιρείας». Πιστοποίησε δηλαδή την αποδεδειγμένη αφερεγγυότητα του Σ.Π. και ως εκ τούτου η ικανοποίηση της απαίτησης του Ν.Α.Τ. κατ' αυτού σε όλη της την έκταση είναι τεκμηριωμένα αβέβαιη και η σχετική απαίτηση επισφαλής.

36. Τα ανωτέρω απεφάσισε το Ν.Α.Τ. αφού προηγουμένως, είχε ερευνήσει για να ανεύρει άλλη περιουσία του Σ.Π. στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, όπως όριζε η ανακλητική απόφαση του Υπουργού Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας. Το μόνο περιουσιακό στοιχείο που ανευρέθη ήταν το ποσοστό συνιδιοκτησίας 20% σε κατοικία στην Ηλιούπολη, η αντικειμενική αξία της οποίας είναι 50.000 ευρώ, όπως είχε εκτιμηθεί από ενεργήσαντα κατάσχεση σε αυτή. Η σχετική απόφαση της 25.9.2014 του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. απεστάλη στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης στις 4.11.2014.

37. Επειδή λοιπόν δεν υπήρξε μεταβολή των πραγματικών συνθηκών που να επιδρά στην σκοπιμότητα της πράξης, δηλαδή δεν προέκυψαν νέα στοιχεία που να διαφοροποιούν την τελευταία χρονικά απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. ότι ο Σ.Π. δεν έχει περιουσιακό στοιχείο στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή (είναι αφερέγγυος όσον αφορά το υπόλοιπο του καταβληθέντος ποσού) και επειδή η καθυστέρηση υπήρξε λόγω της σχετικής έρευνας δεν χρειάζεται νέα επικαιροποιημένη απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. Ήδη αυτό τόσο στην πρώτη του απόφαση στις 19.7.2007 όσο και στην δεύτερη στις 25.9.2014 έχει

τοποθετηθεί ομόφωνα και αιτιολογημένα ότι είναι προς το συμφέρον του Ν.Π.Δ.Δ. η είσπραξη του ποσού των 500.000 ευρώ, αυτό δε προφανώς γνωρίζει καλύτερα από κάθε άλλον το συμφέρον του Ν.Α.Τ. Η πάροδος του χρονικού διαστήματος από την δεύτερη επικαιροποιημένη απόφαση δεν την κατέστησε ανεπίκαιρη, δεδομένου ότι δεν προκύπτει από τα στοιχεία που συνοδεύουν το ερώτημα, αλλά και σχετική επικοινωνία με το Ν.Α.Τ., ότι έχει επέλθει μεταβολή της πραγματικής κατάστασης ώστε να καθίσταται αναγκαία η λήψη νέας απόφασης (ΣτΕ 2604/2005, Ν.Σ.Κ. 313/2006)

38. Η εκδοθείσα μετά πεντάμηνο από την εγκριτική τοιαύτη ανακλητική απόφαση του τότε Υπουργού ΥΘΥΝΑΛ χωρίς να έχει διαφοροποιηθεί κάτι από τις πραγματικές συνθήκες που επέβαλαν την σκοπιμότητα της έγκρισης, έθετε δύο προϋποθέσεις για έκδοση νέας απόφασης και δεν ήταν στην ουσία απορριπτική. Η πρώτη προϋπόθεση πληρώθηκε με την έκδοση νέας επικαιροποιημένης απόφασης που εστάλη στο αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας και η δεύτερη πληρώθηκε με την σχετική έρευνα περί περιουσίας του Σ.Π., η οποία απέβη άκαρπη επί οκτώ έτη.

39. Όπως προελέχθη, βάσει των διατάξεων των άρθρων 1 και 2 του π.δ. 913/1978, την εποπτεία του Ν.Α.Τ. είχε το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας. Στη συνέχεια, βάσει του άρθρου 27 του ν. 3863/2010, από 1.4.2012 η εποπτεία του Ν.Π.Δ.Δ. αυτού ασκείται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Νομίμως λοιπόν απεστάλη προς το Υπουργείο αυτό η δεύτερη απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ., καθόσον δεν μεταβλήθησαν οι κανόνες που ισχύουν για εξώδικο συμβιβασμό του Ν.Α.Τ., αλλά μετεβλήθη απλώς η εποπτεία. Επομένως η ερωτώσα υπηρεσία οφείλει να εκδώσει την προβλεπόμενη Υπουργική απόφαση σύμφωνα με τις προαναφερθείσες καταστατικές διατάξεις του Ν.Α.Τ. και η δεύτερη πράξη της σύνθετης διοικητικής ενέργειας (έγκριση της απόφασης του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ.) να τελειωθεί με το ισχύον τότε καθεστώς και για τον πρόσθετο λόγο ότι, όπως προαναφέρθηκε, δεν έχει πλέον αρμοδιότητα για τις ασφαλιστικές εισφορές το Δ.Σ. του Ν.Α.Τ.

40. Η νέα έρευνα που πραγματοποίησε το Ν.Α.Τ. για την περιουσία του Σ.Π. κατόπιν όχλησης του Υπουργείου Εργασίας μετά την έκδοση της δεύτερης απόφασης του Δ.Σ. του (επομένως τούτο παρείλκε, διότι τοιουτοτρόπως είναι

δυνατόν να γίνεται έρευνα στο διηνεκές) κατέδειξε ότι ο Σ.Π. παραμένει αφερέγγυος. Είναι λανθασμένη η εκτίμηση της υπηρεσίας ότι δεν υπήρξε απάντηση, έστω και αν αυτή προκύπτει έμμεσα. Πράγματι από το τελευταίο έγγραφο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, όπου απευθύνθηκε το Ν.Α.Τ. μετά από έγγραφο της ερωτώσας αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας, προκύπτει ότι δεν υπάρχει δυνατότητα ελέγχου κάποιου φορολογουμένου, γιατί στην ουσία υποχρέωση για υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων υπάρχει μόνο για τα ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα και όχι στην αλλοδαπή. Το ίδιο ισχύει βεβαίως και για άλλη περιουσία στην αλλοδαπή (κινητή, ακίνητη, καταθέσεις).

41. Ο Σ.Π. με προσκομισθείσα από τον δικηγόρο του στο Γραφείο μας υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 δηλώνει ότι δεν διαθέτει κανενός είδους περιουσία στο εξωτερικό και ούτε έχει υπαχθεί σε οιονδήποτε σχετικό έλεγχο γι' αυτό (επειδή δεν υπήρξε καμιά σχετική καταγγελία ή εντολή). Επίσης προσκόμισε αντίγραφα Ε9 των τελευταίων πέντε ετών όπου δεν εμφανίζεται δηλούμενο άλλο ακίνητο, πλην του προαναφερθέντος στην Ηλιούπολη. Τέλος κατέθεσε αντίγραφο Ε1 του τελευταίου φορολογικού έτους 2017, από όπου προκύπτει ότι ο Σ.Π. δεν δηλώνει περιουσία (ακίνητα, καταθέσεις) στην αλλοδαπή. Αυτά τα έγγραφα κατατέθηκαν προς επίρρωση των αναγραφόμενων στο ανωτέρω έγγραφο της Α.Α.Δ.Ε. και στην απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. ότι δεν κατέχει περιουσιακό στοιχείο, ικανό να καλύψει και άλλο μέρος της συνολικής οφειλής

42. Όπως προαναφέρθηκε (παρ. 23) όταν γίνει η έγκριση του συμβιβασμού και η καταβολή των 500.000 ευρώ, που είναι το αναλογούν στον Σ.Π. ποσό κατά το μέρος των ευθυνών του, θα έχει γίνει μερική καταβολή του χρέους και οι υπόλοιποι συνοφειλέται θα έχουν υποχρέωση να καταβάλουν το υπόλοιπο της οφειλής. Τούτο προκύπτει και από το υπ' αριθ. 11790/7.5.2018 έγγραφο του Ν.Α.Τ. προς την ερωτώσα υπηρεσία σύμφωνα με το οποίο «με την ενδεχόμενη αποδοχή του αιτήματος περί συμβιβασμού θα διαγραφεί από την Δ.Ο.Υ. η ως άνω βεβαιωμένη οφειλή (του συνολικού ποσού) επ' ονόματί του, θα παραμείνει όμως η βεβαίωση στην εταιρεία Δ.Α.Ν.Ε. καθώς και στους υπολοίπους συνυπόχρεους».

43. Εσφαλμένα θεωρεί το Ν.Α.Τ. ως «καταβολή» το ποσόν των 500.000 ευρώ, με το οποίο εξωφλήθησαν οι οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές της Δ.Α.Ν.Ε. Το ποσόν αυτό απλώς κατατέθηκε στο λογιστήριο του Ν.Α.Τ. (όπως συνάγεται κατά τους κανόνες ερμηνείας των δικαιοπραξιών) με την αίρεση ότι θα ολοκληρωθεί η διαδικασία του συμβιβασμού με την έγκριση του Υπουργού. Γι' αυτό σε περίπτωση που δεν ολοκληρωθεί νομότυπα ο συμβιβασμός ο Σ.Π. μπορεί να αναζητήσει ως αχρεωστήτως καταβληθέν το ποσόν αυτό νομιμότοκα από την ημέρα καταβολής. Τούτο διότι η ανάκληση των ατομικών επωφελών διοικητικών πράξεων αποκλείεται λόγω μεταγενέστερης διαφορετικής εκτίμησης (επειδή η Διοίκηση μετέβαλε αντιλήψεις) των δεδομένων που υπήρχαν κατά την έκδοση της πράξης και στα οποία η πράξη στηρίζεται καθώς και για λόγους σκοπιμότητας. Εξάλλου η ανάκληση λόγω αντίθεσης προς το δημόσιο συμφέρον πρέπει να αιτιολογείται ειδικά δεδομένου ότι είναι επαχθές μέτρο για τον διοικούμενο, η δε κρίση της Διοίκησης ότι συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος ελέγχεται από τα δικαστήρια. Επίσης είναι δυνατόν ο βλαβείας από τέτοια ανάκληση να ζητήσει αποζημίωση από τα τακτικά δικαστήρια. (Επ. Σπηλιωτόπουλου ο.π. παρ. 175 – 176, Μιχ. Στασινόπουλου ο.π. παρ. 59 II, III).

44. Με την έγκριση του συμβιβασμού εξυπηρετείται το συμφέρον του Ν.Α.Τ., καθόσον θα μπορεί να απορροφηθεί το ποσό των 500.000 ευρώ για την εξασφάλιση των ασφαλισμένων του, ενώ η χρονική καθυστέρηση έγκρισης ζημιώνει το Ν.Α.Τ., διότι, πέραν της αβεβαιότητας αν ποτέ θα ευρεθεί περιουσιακό στοιχείο του Σ.Π., υπάρχει και αβεβαιότητα αποτελεσμάτων, λόγω της μακράς, επίπονης και δαπανηρής διαδικασίας για αναγκαστική εκτέλεση σε χώρα του εξωτερικού επί περιουσιακού στοιχείου που τυχόν θα ανευρεθεί (αν υπάρχει δικαστική συνδρομή). Επί πλέον απάδει προς την αρχή της νομιμότητας το να παραμένει το ζήτημα της έγκρισης του συμβιβασμού επί τόσο μακρό χρόνο εκκρεμές και αρρυθμιστο, όταν η δεύτερη επικαιροποιημένη απόφαση του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. εστάλη στο Υπουργείο με το υπ' αριθ. 20560/4.11.2014 έγγραφο.

Απάντηση

45. Με βάση τα προαναφερθέντα, στα ερωτήματα προσηύκει η απάντηση: α) Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. Α περ. δ του π.δ. 913/1978 εξακολουθεί να ισχύει σήμερα, μόνο όμως για τις μη ασφαλιστικές αρμοδιότητες του Ν.Α.Τ. β) Ο συμβιβασμός που αναφέρεται στην διάταξη αυτή μπορούσε να γίνει στις 25.9. 2014 που εκδόθηκε η απόφαση του Ν.Α.Τ. και για ποσό προερχόμενο από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές γ) Η υπηρεσία δεν υποχρεούται να ζητήσει επικαιροποιημένη απόφαση του Σ.Σ. του Ν.Α.Τ., βάσει αντίστοιχης γνωμοδότησης του Δικαστικού του Τμήματος, σχετικά με τον αιτηθέντα από οφειλέτη του Ν.Α.Τ. συμβιβασμό δ) Η προβλεπόμενη προς έγκριση Υπουργική Απόφαση έγκρισης θα εκδοθεί βάσει της υφισταμένης απόφασης του Δ.Σ. του Ν.Α.Τ. και ε) Η έμμεση απάντηση του Ν.Α.Τ. ότι ο αιτών δεν εμφανίζεται να έχει περιουσία στο εξωτερικό πρέπει να συνεκτιμηθεί με το συμφέρον του Ν.Α.Τ. που απαιτεί την άμεση καταβολή για εξασφάλιση των ασφαλισμένων του την στιγμή που θα εξακολουθεί να υπάρχει βεβαιωμένη η οφειλή στους λοιπούς συνυποχρέους για καταβολή.

Αθήνα, 27 Αυγούστου 2019
Ο Γνωμοδοτών

Κωνσταντίνος Ζαμπάρας
Κωνσταντίνος Ζαμπάρας
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους